

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
<i>Vidékre postán szállítva:</i>	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 19.

Gautsch báró Budapesten.

Az új osztrák miniszterelnök két kollégájával, a pénzügyi és kereskedelmi miniszterekkel együtt ma érkezik Budapestre. A magyar félhivatalos három nap előtt újságolta ezt a hírt avval a kommentárral, hogy ez tisztán udvariassági tény, magyar kollégáikat akarják szerencseltetni látogatásukkal. A »Nemzet«-nek ez a magyarázata mindjárt felvilágosította a politikai köröket arról, hogy itt fontos politikai eseményről van szó: megindulnak ismét a kiegyezési alkudozások a két kabinet tagjai között.

És hogy ezek az alkudozások jobban sikerüljenek, az osztrák félhivatalos, Badeni grófnak leibzurnálja, a »Reichswehr« érdekes és szenzációs leleplezéseket közöl a Bánffy-kormányának a volt Badeni-kabinettel folytatott tárgyalásairól.

Tegnap részletesen közöltük e leleplezéseket, melyek főleg a kvóta-alkudozásokra vetnek világot. Bánffy mindig ügyesen kitért valahányszor a kvóta nagyságára vonatkozólag hozzá kérdést vagy interpellációt intéztek. Ha nagyon sarokba szorították, akkor utalt a két kvóta-deputáció tárgyalására. Azt azonban tagadta, hogy e tekintetben az osz-

trák kabinettel tárgyalat vagy megegyezett volna.

Ezzel ellentétben a »Reichswehr« egész határozottsággal állítja, hogy Bánffy megígérte a 3—4 százalékos kvóta-emelést s ennek ellensúlyozására az osztrák kormány is beleegyezett a bank- és vámügyeknek olyan módosításába, amely tetemes áldozatot követel Ausztriától. És mikor elkészült a bank- és vámügyekre vonatkozó 22 törvényjavaslat, melyet mind a két kormány elfogadott, akkor Bánffy miniszterelnök adós maradt a kvóta-emelésre vonatkozó ígéret beváltásával.

A bécsi lap leleplezései vasárnap jelentek meg, Bánffy nem sietett megcáfolni a nagy feltűnést keltett nyilatkozatot. Csak annyit irt egyik könyvatos, hogy e cikket nem Badeni gróf írta.

A Reichswehrnek szerdai száma pedig megerősíti az eddigi leleplezéseket.

Gautsch bárót, az új osztrák miniszterelnököt nem kötelezik a Badeni-kabinet által elfogadott megállapodások. Ha nem is kezdik éppen legelőről a kiegyezési tárgyalásokat, de mindenesetre revideálni fogják az erre vonatkozó tervezeteket és a már teljesen kész javaslatokat. Az osztrák miniszterelnök nem egyedül jön a magyar fővárosba, hanem két miniszterétársát is magával hozza, éppen

azokat, akiknek ressortjába tartoznak a kiegyezési ügyek. Annak a biztos jele, hogy ma kezdik meg ezeket a nagyfontosságú tárgyalásokat.

Az osztrák viszonyok ugyan még nem javultak annyira, hogy össze lehetne hívni a reichsrathot. A szenvedélyek még mindig nagyon is izgatottak. Csak tegnap is véres kimenetelű demonstrációk voltak Prága utcáin.

De másrésről komoly és határozott irányt vesz a bajok forrásának, Badeni szerencsétlen nyelvrendeletének megváltoztatását. A csehországi helytartó előadta a tartománygyűlésen az irányelveket, melyek e módosításnál a kormányt vezetik, a »Fremdenblatt«, a külügyminiszter lapja bővebben kifejtette azokat. Ugy a szláv mint a német lakosság elég jól fogadta a hírt s a komoly irányu lapok mérsékletre, nyugodtságra intik a lakosságot. Ha a nyelvrendelet megoldása sikerül, helyreáll a nyugalom, a reichsrath is megkezdheti tárgyalásait, de nem fog-e megint kitörni a baj a kiegyezés tárgyalásánál?

Május elseje, a törvény által kitűzött terminus ugyan közel van, sietni kell a tárgyalásokkal. Félünk tőle, hogy ez a terminus készületlenül találja Magyarországot. Pedig ez a nap forduló pont lehet a kettős monarchia történetében.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

A »nötlen« arcz.

Cavoret után: Niedermanné Geher Hedvig.

... Mondjátok csak kedves barátaim, tényleg olyan nagyon nőtlennek tetszem? Igazán csodálatos, hogy mindenki nőtlen embernek néz engem. Engem, ki már három év óta boldog házas ember vagyok. Talán azért van ez, mert oly vigan szemlélem a világot, mindig jó kedvem van. Mintha bizony le kellene mondania az embernek a jókedvről ba meg-nőtül! Nevetséges; az ördög vigye el a peszmistákat a kik szürke teoriáikkal oly nagyon igyekeznek életünket megkeseríteni. Igazán mondom nektek, az élet szép, kivált oly kedves feleség oldalán a ki megért és szeret minket. Igen fiuk, nézzetek meg engem s vegyetek rólam példát. Én csak házasságban ismerem meg az igazi boldogságot. Oszkár, ne rázd a fejed, hiszen értesz is te ehhez ak... te azokat a fiatalkori csinyeket gondold, melyeket együtt elkövettünk...? Ne nevettesd ki magad, mily kicsinyesnek tűnnek fel az ember előtt ezek a banális örömek s mily nagyszerű az önkényes rabság gyönyörűségeit élvezni.

Tanácsolom neked Oszkár, használd fel fiatal-ságodat s ugorj bele fejjel.

— Pinczér, egy havannát . . .

Ejnye no, eltértem a tárgytól, hiszen én nektek egy fájdalmas történetet akarok elbeszélni. Oszkár, te korán mosolyogsz. Egy egészen különös szabású históriát. El akarom nektek mondani, hogy, mit kell szenvednem, mert állítólag oly fiatalemberes arczom van. És hogy még mindig a legkomolyabb szándékokat tetelezzik fel bennem. Valóságos gyötrelmem, mennyi alkalmatlanságot okoz nekem az én fizionomiám. Mennyi kellemetlenségnek vagyok kitéve ifjonez ábrázatom miatt. Vagy talán minden nős embernek le kell csüggeszteni fejét, gondterhes ránczokba szedni a homlokát, szomorú képet vágni, mintha a házasság keresztje Isten tudja mennyire nyommá vállalt? No persze, majd én ezért vidám tekintetemet félre dobom, a miért annyira kineznek embertársaim képtelen házassági ajánlataikkal.

Néhány nap előtt, midőn már torkig voltam evvel az ostoba históriával, magam elé cizáltam édes kedves feleségemet és őt a ki bizonyára illetékes az ilyen dolgokban, ünnepélyes hangon meginterpelláltam.

«Ugyan mond már Berta, valóban oly szörnyű nőtlennek látszom én?»

Annyira jóízűen nevetett amennyire csak

az oly asszony nevetet, a kinek férje a papucshősök seregében előkelő állást foglal el. Aztán szépen megcsókolt. Ettől a néma feleletől sem lettem okosabb. Bizalommal fordultam a tükörhöz, azonban ez sem adott határozott feleletet.

«Picoló, egy pohár vizet egy családos embernek . . .»

Azonban az emberek, kik hozzám tolokodnak, nyilván és határozottan megmondják nekem, a mit a feleségem és a tükör kiméletesen elhallgatott.

Képzeljétek csak . . . rendelő órám on egy ur állit be hozzám a ki, mielőtt hozzá fordulhattam volna, csendesen a fülembé sugja:

«Mevárom doktor ur mig készen lesz, kényes ügyben óhajtok önnel beszélni.»

Miután az utolsó páciens heves hálálkodások közt . . . na, mit hápogtok! . . . eltávozott, behívtam azt az urat. Az rögtön belső zsebében nyult s egy arczképet húzott elő.

«Na, hogy tetszik ez önnek doktor ur?»

Bámulva néztem arra s dadogtam:

«De mit gondol ön?»

«Na, ismerem én azt doktor ur, eleinte mind így beszélnek. Talán nem tetszik önnek? Szóke ő, szőke, hiszen én ugy hallottam, hogy ez az ő kedvencz színe. És milyen alak! Mondom önnek ez doktorának született, hogy fog ő reprezen-

Alkalmi vétel!

Telefon összeköttetés

Előre haladt idény miatt, az összes téli árak, u. m. Jäger alsók és harisnyák, posztó czipók és csizmák téli (loden) kalapok rendkívül le-szállított árban csakis

REICHARD áruházában

Nagyvárad, Fő-utca.

(Orsolya zárda épület) kaphatók.

a marburgi ezipő-gyár egyedüli főraktára.

A bosszu edes.

A szerény Erdélyi úgy beléjött a miniszterkedésbe, hogy még politikus is válik talán belőle. Vagy ne alkossunk utópiákat, de legalább is kemény legény lett suttymban csak úgy löki jobbra balra a neki nem tetsző embereket, ha mindjárt az egész pártnak tetszenének is másképen.

Ime! mi történik a klubban:

A szabadelvű párt részéről történt jelölések a képviselőházi bizottságokba élénken foglalkoztatják a politikai köröket. Emmert és Chorint kihagyták a bizottságokból, erről beszél mindenki. Személyes élet a dolognak kétségtelenné teszi az, hogy Chorin Ferenczet a végrehajtó bizottságból is kihagyták.

Az egész manővert Erdélyi miniszter megtorlására vezetik vissza, a ki a két kiváló jogászból az öntudatos, szakértő kritika hangját akarta elnémitani. Érdekes különben azon fűhöz-fához való kapkodás jellemzésére, a melylyel Erdélyi miniszter megingott állását igyekszik erősíteni, a magánjogi törvénykönyv kodifikációjában megkezdett anketézések előránczizálása is. Ezt is arra magyarázzák, hogy Erdélyi minden erejéből azon van, hogy magát a kabinetben nélkülözhetlenné tegye, holott az előmunkálatok mai stádiumában a magánjogi kodifikáció meg sem érett a tanácskozásokra. A Bánffy-kormányt, mint biztosan értesülünk, a Chorin és Emmer elleni hajszá meg lehetős kellemtelen kényszerhelyzetbe hozta se miatt a miniszterium kebelében erős személyi surlódások is történtek.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 19.

A mai napon egyéb se hangzott a teremben mint: Jelen — nincs itt. Jelen — nincs itt.

Mondta pedig ezt folytonosan *Regele* bácsi, a derék igazgató, a szerint a felolvasott képviselő urak jelen voltak, vagy nem voltak jelen.

Négy szavazás volt ma délelőtt. Két egész és két pótszavazás. Megválasztották az alelnököket és jegyzőket.

Alelnökök lettek: *Berzeviczy és Láng* a régiek. Jegyzők: *Dedovich György, Esterházy Kálmán gr., Hock János, Lakatos Miklós, Molnár Antal, Nyegre László, Perczel Béni, Rakovszky István.*

Ezután kisorsolták az osztályok tagjait.

A nagyvárad közs. iskolák rendezése.

— A szűkebb bizottság előtt. —

Dr. *Bulyovszky József* polgármester a múlt év október hó 26-ára értekezletre hívta össze Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tagjait, hogy a felszinen levő nagyobb városi építkezések sorrendjének megállapítására nézve dülőre jussanak.

A nagy értekezlet azonban egy szűkebb bizottságnak adta ki a kérdést előkészítés s a város pénzügyi állapotának megismerése végett.

A szűkebb bizottság tegnap délután tanácskozott és abban állapodott meg, hogy egyelőre a legsürgősebb építkezések: az iskolák helyiségeinek felépítése.

Az értekezleten jelen voltak: dr. *Bulyovszky József, Ritoók Zsigmond, dr. Sipos Árpád, id. Gyálóky Lajos, Ragány János, dr. Molnár Imre, Mezey Mihály, dr. Konrád Márk, Reismann Mór, Farkas Izidor, Hlatky Endre, Szokoly Tamás, Guttman József, Bordé Ferencz, ifj. Rimler Károly, Dus László, Papp János, dr. Friedländer Sámuel, dr. Moskovits József, ifj. Rimanóczy Kálmán, dr. Radó Ignác, Mihelli Adolf, dr. Berkovits Ferencz, Busch Dávid, Mohányi Géza és Kalmár Lajos jegyző*

Dr. *Bulyovszky József* felemlítette, hogy a mérnöki hivatal vázlatokban már elkészítette a megvalósításra váró nagyobb építkezések terveit s költségszámításait és a jelenlevő főszámvévő megadhatja a szükséges felvilágosításokat. Kéri annak tárgyalását, hogy milyen sorrendben vitessenek keresztül az építkezések.

Dr. *Sipos Árpád* kéri az értekezleten jelenlevőket, hogy most ne foglalkozzanak a csatornázás, városház stb. építésével, hanem egyedül a községi iskolák ügyének rendezésével, mert ez a kérdés mintegy határidőhöz van kötve. A kir. tanfelügyelő felhívta őt, hogy nyolcz nap alatt tegyenek valami lépést az iskolák építésének régen huzódó kérdésében, hogy legyen valami haladás, s az esetben a minisz-

terhez kedvezőbb jelentést tehet s több államségélyre lehet kilátása a városnak.

Majd fejtegeti, hogy változtak a viszonyok, a helyek tekintetében, azonban új tervekkel ne zavarják az iskolák építésének ügyét. Ha például a városházát a magtár helyére építenék, Ujvároson 3 telek is lenne iskolának, míg Olasziban egy sem. Ezután aprólékosan ismerteti úgy a vegyes bizottságnak, mint az iskolaszéknek az iskolák fejlesztése és építése tárgyában folytatott tanulmányozás eredményét.

A tervek vázlatait és a költségvetést a főmérnök már elkészítette.

Első sorban a v.-velencei közs. fiu- és leányiskola kibővítésének tervét ismerteti. Az iskolát át kell alakítani s két tanteremmel kibővíteni, hogy a 4—5—6. osztályok elkülönítsenek; kell ezenkívül értekezleti és gyűjtőművelés szoba. A költségvetés 8300 forint.

A másik az újvárosi fiu és leányiskola. A város által megvett ör-utcai iskola telekre két tervet készített a miniszter. Az egyik szerint a mostani szűk földszintes épület lebontatnék s külön emeletes épület a fiu s külön emeletes épület lenne a leányiskola részére emelendő. A két emeletes épület 77,600 frtba kerülne. — A másik terv szerint az ócska épületet kibővítették egy földszintes szárnyval. Ez 55 ezer frtba kerülne. Ezt azonban a főmérnök nem tartja jónak, mert czélszerűen nem lehet a régi épületeit feinasználni.

A harmadik a v.-olaszi-i közs. iskolák kérdése. Itt legfűrhethetlenebb az állapot. Az egyik terv szerint közs. elemi fiu iskolának átalakítanak a Korona vendéglőt, a mely két új teremmel teljesen megfelelné a kívánalmaknak. Az átalakítási költség 16,000 frt lenne. — A polgári leányiskolát a magtár helyére építenék, úgy, hogy a földszinten az elemi leányiskola nyerne tágas helyiségeket. Itt lenne esetleg kapcsolatosan a nőpariskola is. Ez az emeletes épület 112 ezer forintba kerülne. — Az összes iskolaépítkezések tehát 214 ezer frt költséget igényelnének, természetesen a telkek nélkül. — A jelenlevő bizottsági tagok nagyon elszörnyűködtek a nagy összeg hallatára.

Ezután méltatja dr. *Sipos Árpád* isko-

tálni, tudom örvendeni fog neki . . . Ah ön a családot gondolja, nagytekintélyű, előzékeny, előkelő emberek. És örökölni fog apai részről, anya részről, minden oldalról. Egy gazdag nagybácsi éppen most haldoklik és igaz, egy unokatestvére e napokban kapta meg az argentiniai érdem rendet. No de meg is érdemelte a jó ember, mennyit tett az országért? Egy szóval doktor ur, igazán szerencsés az, a ki ebből a családból házasodhatik és én komolyan tanácsolom doktor ur, ragadja meg a kedvező alkalmat.

Érdeklél hallgattam kimerítő ajánlatát s éppen midőn félbe akartam szakítani, bevégezte beszédét.

«Mindez nagyon kecsegtető, uram . . . de legnagyobb sajnálatomra.»

«De doktor ur, ez az arczkép nagyon rossz, ezen legalább is 10 évvel idősebbnek néz ki mint a menyit, de holnap majd meg fogja látni.»

«Semmit sem fogok holnap látni, mert én már három év előtt megnősültem.»

E pillanatban hangos kiáltás hallatszott a gyermekszobából.

«Hallja, hogy nem hazodok», magyarázám neki szavaim megerősítéséül

Egy pillanatra magánkívül volt. Aztán sajnálta hogy így tévedett a mely még nem fordult elő praxisában.

«Doktor ur igazán oly nőtlenné néz ki», mondá midőn távozott — «Megesküdtem volna . . . na talán majd máskor semmit sem lehet tudni.» S már előrevigyázólag kívül volt az ajtón.

Ily «tévedésben» kedves barátaim gyakran van részem.

A multkor például egy öreg barátommal találkoztam, kit már nagyon régen nem láttam, egy öreg doktor a külvárosból. Két leány oldalán lépkedett az utcán.

«Hogy van kedves kolléga? Már végzett?» kérdé érdeklődve.

«Oh már régen.»

«Akkor szabad lesz önt leányaimnak bemutatnom. Ez Gizella az idősebb ha szabad így kifejezni magam s ez Olga a fiatalabb.»

«Örvendek, örvendek» siettem bólintgatni. A következő pillanatban már Gizellával mentem, míg ő Olgával utánnunk ballagott.

«Mi is abban az irányban lakunk» mondá az öreg «elkísérik.»

Meglehető gépiesen társalogtam Gizellával egyről másról. Ő azonban félreérthetetlen czélzásokat tett, mint az olyan leány a kit már el lehet venni. De én mindent ügyesen eleresztettem a fülem mellett. Azt a találó megjegyzést tette, hogy a mai fiatal emberek meglehető batoratlanok. Szívesen megerősítettem állítását s egyáltalában nem nagyon törtem magam, hogy valamiben ellent mondjak neki. Az öreg kolléga kedvéért egy rövid konvencionális beszédben ereszkedtem. Semmi mondanivalóm nem volt neki, csak egy mellékutczánál, a hol be kellett fordulnom mondám, zsebórámat elő véve.

«De most már sietnem kell — a feleségem mindjárt haragszik ha várni kell az ebéddel . . . Bocsánatot kérek . . . nagyon örvendek, hogy volt szerencsém.»

«De miért tolatodik hozzám az utcán ha sietni kell?» kérdé az öreg látható bosszúsággal.

«És miért hagyja magát velünk ilyen messze elkísértetni, ha a felesége várja az ebéddel? A feleség!» mondá élénken tovább.

Bátorkodtam felvilágosítani az öreg urat, hogy ő ajánlotta felkíséretét. Észre vettem, hogy Gizella még egyszer felém fordult, habár hiába. Magamban sajnáltam ezt a derék, agilis családapát az ő kísérleteivel, de utoljára még sem vehetem nőül az egész világ leányát, különösen ha már az örök nőiesség egy minta példányával megesküdtem.

«Picoló, még egy pohár vizet!»

Ez különben még csak két példa, de gyakran történnék velem ehhez hasonlók. Fogalmatok sincs róla, mennyire igyekszik mindenki engem nőtlenn embernek nézni, s rábeszélni, hogy hagyjam el már győzelmeim színhelyét s evezzek be a csöndes háziasság révébe. Fialalkori barátaim igyekeznek «megtéríteni» engem, ki mindig fedhetetlen bajnoka voltam a legúj életnek.

Érdeklődő ismerősök, kik a házasság intézménynek propagandát csinálnak, a legészterűbb nőülési ajánlatokat teszik nekem.

Mindenki becsületszavára mondja, hogy roppantul házasságra vágyó külsőm van s minek tetetem magamat?!

Mintha bizony szükségem volna rá, hiszen feleségem és két fiaeskám van otthon.

Borzasztó csinyeket követnek el rajtam. Nemrég egy agglény egylet fölszólítását adta át nekem Berta, melyben kérnek, hogy lépjek be tagnak. Egy tombolán egy kötőt nyertem s legott ajánlkoztak, hogy kicserélik egy más tárggyal, mely jobban illik fiatal emberhez.

laszéki elnök a vegyes bizottság gondos működését, a mely bizottság élén egy Ritoók Zsigmond állott (Eljenzés) Fejtegeti, hogy a fentebbi összeg csak az első látszatra olyan nagy összeg, mert megszabadul a város évi 2800 frt bértől, melyet most fizet, ez pedig legalább 50000 frt tőkének felel meg.

Reméljük, hogy a polgári leányiskola költségét, mintegy 70,000 frtot levesz az állam a város terhére. Így alig marad 100,000 frt a városra, de ezenkívül az államsegély is emelkedni fog. Míg ha a régi állapotot a közs. iskoláknál meg nem szüntetik, meg szűnik a mostani államsegély is.

Végül indítványozza, hogy mondja ki az értekezlet, miszerint a nagy bizottság és az iskolaszék által elfogadott terveket melegen ajánlja elfogadás és megvalósításra és pedig Ujvároson a két külön álló emeletes épület szerinti terv keresztül vitelével.

Dr. Molnár Imre nem akarja az ügyet elhalasztani, de két kérdést vett fel. Az Ujvárosi, örütczai iskola építését drágának találja 77 ezer frttal. Nem lehetne-e ugyanazon célnak megfelelően olcsóbban felépíteni?

Dr. Sipos Árpád felvilágosításul kiemeli, hogy a mostani épületet nem lehet czélszerűen felhasználni a teljesen új építés.

Dr. Molnár Imrénének még mindég van aggálya ezen iskola építésének drágasága miatt. — A másik kérdése az, hogy nem lehetne-e a magtár épületet vagy 20 ezer frttal leányiskolának átalakítani. Ez olyan erős épület, a melyet mostan nem építenek. Esetleg kisebb összeggel, nem 112 ezer frttal, építsenek újleányiskolát.

Ritoók Zsigmond azt véli, hogy közönyös, bármit építünk csak az iskolák nem maradhatnak el, azokat legelőbb fel kell építenünk. Az egyes iskolák elhelyezése felett nagyon sokat gondolkoztak, de másként nem tudták elhelyezni, mint a javaslatban van.

A lehető takarékosagot tartsák szem előtt, de nem 10—20 évre, hanem egy-két nemzedékre kell már most gondoskodni. A mellett volt, hogy az örütczai iskolát ne bontsák le, de a szakértők meggyőzték, hogy kellőleg nem használhatók fel. — Ha a magtár helyén kis épületet emeltet a város, az állam semmi segéllyel nem járul hozzá. A régi magtárt,

Nos uraim és hölgyeim, én azonban kijelentem, hogy ez így nem mehet tovább. Nem uraim és százszor nem. Sziveskedjenek békében hagyni és kimélnem meg ajánlataikkal. Már három év óta hordom Hymen rózsalánczait, büszkén viselem keresztmet s nem szégyenlem a papucsot. Rabbilincseim sok, sok örömet szereznek nekem, s gyönyörűséggel fogom azokat viselni napjaim fogytáig . . .

De mit látnak szemeim?! Kovács ur jön hat leányával!

Szent Isten, menekülnöm kell, különben ismét áldozatja lennék végzetes arczomnak.

— Jean, itt a pénz . . . gyorsan, mert sietek . . .

Napja Isten haragjának.

Honnan származott a »Dies irae« kezdetű temetési hymnus? — Így adja meg rá a feleletet egy régi legenda.

Vesztőhelyre kísérték egy bűnöst, kinek a nevét már nem is tudjuk. Nagy tömeg kísérte őt s nyomában néhány pap ment, bünbánati, halottú énekeket énekeltek.

Amint vonul a sereg, — ime egy szivigható tiszta csengő hang szólal meg, idegen, soha nem hallott melódiát énekelve. Mindenki oda kezd figyelni. A halálraitelt maga énekel egy hymnust, melynek dallamát és szövegét maga készítette börtönében. Az egész ének valami különös, megható érzéssel hullámszik végig a tömegben, valami félelmes, megdöbbentő hatás fut végig minden szíven s a főpap, a kísérő áldozatok, a tömeg maga mintegy lekötve

azt hiszi, nem lehet átalakítani. Ha az államsegélyét sikerül megnyerni, alig 50,000 frtba jön a városnak az iskolák rendezése.

Dr. Molnár Imre a felvilágosítások után elfogadja a tervezeteket.

Hlatky Endre arra is sulyt helyez, hogy tudjuk, mit bir meg a város pénztára, nehogy olyat határozzanak, ami pénzügyi kalamitásokba sodorja a várost. — Elfogadja azt az indítványt, hogy elkülönítsék az iskolák építésének ügyét a többi építkezésektől. Az elkülönítés daczára később össze kell hívni az értekezletet, a melyen megbeszéljék, hogy mire van szükségünk s minő bevételeinkre, segélyforrásokra számíthatunk. — Felemliti, hogy 15 év előtt a miniszter kijelentette, hogy ha a város felépíti a polgári leány iskolát, hajlandó az építés kamatait és törlesztését megfizetni. Azt nem hiszi, hogy elemi iskolához ilyen módon hozzájárulna s ha egy épületbe kötik össze a polg. és elemi, semmit sem kap a város. Készítsenek két tervet s az egyiken külön legyen az elemi iskola. Ezután forduljanak a miniszterhez hozzájárulásért.

Dr. Friedländer Sámuel a formára hoz egyet-mást.

Ritoók Zsigmond emlékezik a Hlatky által felhozott miniszteri leiratból, hogy a miniszter éppen az elemi iskolát hajlandó első sorban segélyezni. Ezért ne válasszák külön, hanem az egész iskola építési összegre eszközjék ki a segélyt.

Hoványi Géza szerint az iskolákat minden körülmények között fel kell építeni. A költségelirányzatnál olcsóbb lesz az építés, de még tekintélyes összeg kell a felszerelés és tanerőkre. Erre nézve is számítás kell tenni, hogy a közgyűlésen elő legyen készítve.

Dr. Bulovszky József azt látja, hogy az iskolák építésével a többi ügy is el van intézve, a hely tekintetében. Azt tartja szükségesnek, hogy már a jan. 27-iki rendkívüli városi közgyűlésen elhatározzák az iskolák építését s ismét irjanak fel.

Végül elfogadták dr. Sipos Árpád indítványát, azzal, hogy a felszerelés és tanerőkre nézve az iskolaszéki elnök elkészíti a költség-

áll meg, hallgatni az éneket, amint az utolsó sorokhoz ér:

Oro supplex et acclinis
Cor contritum quasi cinis
Gera curam mei finis . . .

A kivégzést az egész tömeg kívánatára maga az ítélőbíró ur elhalasztja s az elítéltek meghagyják, hogy másolja le az éneket.

Gondolni lehet, hogy ott a helyszínén ő erre képtelen volt. Visszakisérték tehát börtönébe s ott találták a falakra felkarczolva az egész hymnus szövegét és dallamát.

A mestermű megmentette a fogoly életét s kegyelmet adott neki.

Egy kritikus a következőket mondja e gyönyörű énekről:

Szép, megható szép mű ez a »Dies irae«, mert valóban két rendkívüli helyzet teljes átérzésén alapul, mit keresztény ember áttérhet. A pallos lesújtó gondolata s az az eszme, hogy ezt rögtön az örök bíró elé állás követi.

A különben igen egyszerű szövegben még egy érdekes részlet volt, mely arra mutat, hogy az ének még azon időben szereztetett, mikor a pogányság szelleméből fennmaradt jós papnők tekintélye, a Sibylláké versenyzett a keresztény dogmákkal.

Az ének ugyanis így kezdődik:

Dies irae, dies illa,
Solvat seclum in favilla,
Teste David et Sibylla.

E strofa harmadik sorát az 1733-iki párisi breviarium így alakította:

Crucis expouant vezilla . . .

vetést. A határozatot a tanács saját javaslatként terjeszti a rendkívüli közgyűlés elé.

Végül még utasították a főszámvevőt, hogy a tavaszra készítse el a város vagyoni állapotáról, bevételei és kiadásairól a hű képet.

A Pável elleni tüntetés epilógja.

— A kir. Curia ítélete —

(Saját tudósítónk távirata.)

Emlékezzek még olvasóink azokra a zajos tüntetésekre, a melyek 1893. év szeptemberében, a Pituk Béla g. kath. lelkész által kiadott röpirat megjelenése alkalmával Nagyváradon lefolytak.

A röpirat tartalma által felbőszített tömeg összeverte Pável Mihály g. kath. püspök palotájának összes ablakait, azonkívül a város több pontján megostromolta azokat a házakat, a hol románok laktak.

A négy napig tartó végtárgyaláson a nagyvárad kir. törvényszék többeket elítélt, míg a kir. tábla csupán azon három egyént marasztalta el 1—1 havi fogházra, akik beismerésben voltak.

A kir. curia tegnap délelőtt tárgyalta az ügyet s teljesen a kir. tábla ítéletét hagyta helyben.

A kir. curia ítélete szerint tehát Bertsey György és Sas Ede fővádlottakat a magánosok elleni erőszak büntette, továbbá Föder Sámuel, Schneider Jánost, Fráter Gyulát, Pál Istvánt és Ekker Józsefet a magánosok elleni erőszak vétsége alól és ezeknek törvényes következményei alól **felmentette**, ellenben indokainál fogva jóváhagyja a kir. törvényszék ítéletének ama részét, a melyben Gencz János, Klein Ármin és Szilágyi Lajos a magánosok elleni erőszak vétsége miatt egy-egy havi fogházra ítéltettek.

Jóváhagyta a Fehér Dezső harmadrendű vádlott, továbbá Rieger József, Szük István, Batári Gyula, Kutasi Lajos, Jég Lajos, Dévald Dezső, Kira István és Tóth György vádlottak felmentését.

Halász Lajos, id. Vidovits József, Vidosits Gyula és Fehérváry Dezső ellen már a törvényszéki végtárgyaláson elejtette a kir. ügyész a vádat; a kir. Curia ezek felmentését szintén jóváhagyta.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

A vasárnapi népszerű felolvasások tárgysorozata január hó második felében:

1898. jan. 23. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Tóth Mihály »A festékanyagokról«, — kísérletekkel.

1898. jan. 30. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Türr Lajos »Magyarország és Ausztria közjogi viszonyai, dualizmus.«

Január 22. Tiszti estély.

> 26. A »Katholikus Kör« tánczestélye a Zöldfában.

> 30. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése.

> 30. A katolikus kör közgyűlése d. e. fél 11 órakor.

Február 1. Városi bál a Sasban.

> 5. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.

> 6. Az ev. ref. egyház bálja.

> 8. Jegyző szigorlat.

> 13. A 48-as Népkör tánczestélye a Zöldfában

> 19. Tiszti estély.

* A fővárosi joggyakornok-ösztöndíjről.

A Budapesti Közlöny legutóbbi számában részletes kimutatás van azon ösztöndíj alapról, melylyel a birói pályázatra készülő 21 fiatal embert, oly hathatósan segítették a lefolyt évben is. Az érdekes kimutatásból közöljük az alább következőket:

Az alapítványi tőkevagyon évi 10.492 frt évi kamatjövödelméből a Budapesten székelő

királyi bíróságoknál alkalmazott 21 joggyakor-
nok segélyezettett fejenként 500 frt, évente te-
hát 10.500 frttal, ezen kívül ugyanezen jog-
gyakorokoknak a jogi szigorlatok és vizsgák
letétele alkalmából felmerült összes vizsgadíjai
is megtérítettek.

* **A villamos vasut építése.** Ma dől el a
villamos vasut építésének ügye; ugyanis a leg-
utóbbi városi közgyűlés úgy határozott, hogy
január 20-ig újabb ajánlatok adhatók be, de
azonkívül semmiféle pótajánlatot nem fogadnak
el s nem bontanak fel. Mint értesülünk, ma
estig úgy a nagyvárad közúti vasut-társaság,
mint a budapesti társaság adnak be újabb
ajánlatot, a melyben még némi engedménye-
ket tesznek. Egy harmadik pályázó is akadt
volna, de az, hir szerint, az idő rövidsége miatt
nem adhatja be ajánlatát. Ez egy bécsi társaság
lenne, a melyik megvette a debreczen-nagyvá-
radi vasut koncesszióját Kisbaári Kis Fe-
rencztől. A bécsi társaság képviselője tudako-
zódott is a városházán a határidőről, de az
nagyon kevés arra, hogy értekezzen a bécsi
társaság igazgatósága s ajánlatát elkészíthesse.
— Az ajánlatokat a január 27-iki rendkívüli
városi közgyűlésen fogják tárgyalni.

* **A tüzerlaktanya bérlete.** Az új tüzer-
laktanyát a város 1897. szeptember hó 1-től
kötötte le a katonai kincstárnak, azonban a
vállalkozó csak szeptember hó 26-án adhatta
át az épületeket. A városi tanács megállapította,
hogy a szeptember 1-től 26-ig terjedő időre a
késedelmes vállalkozó tartozik a laktanya bér-
összegét megfizetni.

* **Az ügyészség köréből** A m. kir. igaz-
ságügyi miniszter T a t a y Bertalan nagyvá-
radi kir. ügyészségi irnokot a margittai kir.
járásbíróshoz végrehajtvá nevezte ki.

* **Telegrafálás drót nélkül.** Dr. Károly
Iren főgymnasiun tanár, multkori nagy sikerű
előadásáról sokan kiszorultak, minélfogva fel-
kérték a jeles szaktudóst, hogy a rendkívül ér-
dekes kísérleteket sziveskedjék megismételni.
Károly I. tanár engedett a felhívásnak, s a
drótnélküli telegrafálást f. hó 23-án vasárnap
délután 5 órakor, a főgymnasium természetani
termében, ugyanazon jólékony célra, egy ko-
rona belépti díj mellett, meg fogja ismételni.
Jegyek az intézet pedellusánál előre is váltha-
tók. Tekintve a tanulságos előadást és jólékony
célát, bizonyára ismét sokan fognak megjelenni.

* **Uj ügyvédek.** A nagyvárad ügyvédi ka-
mara közhírré teszi a következőket: H u n y a d y
János dr. tasnádi lakos, ügyvédet, T a s n á d
székhelylyel, — G o l d b e r g e r Miksa dr.
nagyvárad lakos, ügyvédet, N a g y v á r a d
székhelylyel, — és D é s i Géza dr. nagyvárad
lakos ügyvédet N a g y v á r a d székhelylyel
az ezen kamara által vezetett ügyvédek név-
jegyzékébe folytatólag felvette.

* **Adomány a gyermekkórház részére.**
A nagyvárad honvéd-hadapród iskola építője
a budapesti N e u s c h l o s s Marcell és Ödön
építő cég, a mely tudvalevőleg a nagyvárad
városi szegényeknek már 500 frtot adományoz-
zott, újabban 100 frtot küldött Nagyvárad vá-
ros polgármesteréhez a Gyermekek-kórház alapja
javára.

* **Megoztoznak a kincsen.** Az elmúlt
nyáron a tüzer laktanya udvarának feltöltésé-
hez a löpor torony mellől ásták a földet. A
napszámosok ásás közben arany sodronyokat
találtak. A régi, állítólag római ékszerekből 6
drbot megtartott a magyar nemzeti muzeum,
mig a többi a fémbeváltóhivatalnál maradt. Az
arany sodronyokért az állam a megfelelő ösz-
szegét, 101 frtot megfizette, a melynek fele a
találók, a másik pedig a telek-tulajdonos
Nagyvárad városát illeti.

* **Temetés.** Tegnap délután helyezték nagy
részvét mellett K o l b a y Lajos köztiszteletben
állott pékmestert örök nyugalomra. A díszes
temetést, melyen nagyszámu előkelő közönség
jelent meg, D e n c s János cz. kanonok végezte
segédlettel. A koporsót egy darabig az elhunyt
iparostársai vitték.

* **A bihar-tordai szolgabírói járás.** Bi-
harvármegye a közel multban husz szolgabírói
járását hárommal apasztotta, fölmerült azon
nézet is, hogy talán a tizenhét járást is le-
hetne redukálni, ha talán a b.-tordai járás
megszüntethető lenne. De e járásnak oly ked-
vező földrajzi fekvése van a megye észak-
nyugati csuczában, hogy megszüntetése lehetet-
len, a lakosok pedig hallani sem akarnak róla,
sőt a járási székhely felett erős küzdelem foly.
Tegnap volt B.-T o r d á n ebben az ügyben
népes értekezlet, hol a járás községeinek kül-
döttei megjelentek. A járás kilencz községe, u.
m.: Bakonszeg, B.-Torda, Saáp, Nagyrábé,
Dancsháza, Nagy-Bajom, Szerap, Udvari, Báránd
ajánlaná magát székhelyül. A megye a szolga-
bírói lak építésére 15000 forintot szavazott
meg, tehát tisztességes telek szükségeltetik a
vidéken ilyen költség előirányzatu épülethez.
N a g y - B a j o m község öt hold területű bel-
telket ajánlott fel azon esetre, ha a szolgabíró
ott választja lakását, ez a legnagyobb ajánlat-
tevő s erős versenytársai Báránd, B.-Torda,
Nagy-Rábé mint a mely községek kisebb s
nagyobb beltelek területet szavaztak meg e
célra. A tegnapi szavazásnál Bihar-Torda nyert
többséget, de mivel S z a t m á r i Király
Andor főszolgabíró véleménye is bekérte a
megyére, nem tudhatni, hogy a b.-tordai járás
nem változtatja-e meg nevét bárándi, nagy-ba-
jomi vagy esetleg nagy-rábéi járásra?

* **Esteli jég-ünnepély a Sport-téren.** Ma,
csütörtökön este a Sport-téri jégpályán nagy
tűzijátékkal egybekötött jégmulatság rendezték
a felügyelőség által, a mely alkalomra az egész
korcsolya-tér kivilágították, érdekes korcsolya
mutatványok és táncok lejtettek el.

Ezen estélyen, mely a folyó év január 4-én
megtartott ünnepélyhez lesz hasonló, de annál
még nagyobb szabásu, a Sporttér állandó jegy-
bérleti, állandó jegyeiket használhatják; egyéb-
ként a belépti jegyek áruként felnőt korcsoly-
ázóknak 50 kr; ifju korcsolyázók és nem kor-
csolyázóknak 30 krban állapított meg. Az
estély sikere érdekében úgy intézkedett a ren-
dezőség, hogy a jégpálya ma délelőtt és délután
5 óráig zárva leend így az estélyen a legsimább
jégtükör áll a közönség használatára. Nem kor-
csolyázók az ünnepélyt a pálya körül felálított
kényelmes padon ülve szemléltetik. Az étte-
remben ételek és italok állanak a közönség
rendelkezésére.

Jéglövadás esetében az ünnepély elmarad-
ását a Sport-lobogó bevétele fogja jelezni. Az
estély kezdete 1/26 órakor.

* **Kettős megkönnyebülés.** Ha az ember
már maga is megsokallja bünös tévelygéseit, hát
bizony megkönnyebülést keres ezektől a lelki ter-
hektől és hátatfordítva a gyarló földiállapotoknak,
tördelmes beszámolót tart botlásairól. Így kell
cselekedni annak is, a ki »hivó.« Ilyen boldog
nazarénus hívó elég sok van Uj-Létán s midezok
buszgon látogatják a »gyülekezetet.« Így történt az
uj-évkor is. A többi »hivó« közt ott vala V i z i
János és ennek egész családja is. Ámde mig ők
ott a lelkeikkel foglalatoskodnak, akadtak holmi si-
pisek — hitetlen férfiak, akik bekopogtattak Viziék por-
tájára és — nagy örömeikre — nem találván otthon sen-
kit, a mit értek, elemeltek. Párnák, ruhák és vagy 16
forintnyi készpénz tűnt el így az éji homályba.
S mire a lelkileg megkönnyebült Vizi-familia vissza
tért, nem kis meglepetéssel tapasztalták, hogy
ime anyagilag is szépecskén megkönnyebültek. A
tolvajoknak különben sem hírük, sem nyomuk.

* **Hetvenkedő kocsis.** F e l d m a n n Ja-
kab halottkém, tegnap a rendőrségnél bejelen-
tette, hogy a kocsisa L a d á n y i Lajos, mivel
a cselédkönyvét neki ki nem adta, azért, mert
Ladányi őt meglapta, rá kést fogott és meg-

akarta ölni, azonban a kést még idejekorán
kicsavarták a kezéből. A kocsis ezután meg-
szökött. A rendőrségnek nem sokáig kellett ke-
resni Ladányit, megtalálták egy alsórangú korcs-
mában. A hűséges kocsis még tegnap átkisér-
ték az ügyészséghez és az eljárást ellene meg-
indították.

* **Vigélet a Városligetben.** »Halifax«
hiveinek most pár nap óta nagy örömeik van,
amennyiben a városligetben pompás jég áll
rendelkezésükre. A korcsolyázók amennyire le-
het, fel is használják az alkalmat és minden
nap nagy számban keresik fel a pompás jeget,
különösen pedig vasárnapoként, amikorminda-
két oldal jég kevés arra, hogy a korcsolyázó-
kat befogadja. Az idő állandóan kedvez a kor-
csolyázóknak és erős kilátás van arra nézve,
hogy még sokáig lehet üzni ezt a kellemes és
nemes sportot.

Kintjárt tudósítónknak a következő höl-
gyeket sikerült feljegyezni:

Asszonyok: Persz Adolfné, Frankó En-
dréné, Tóth Mártonné, Ficzek Lajosné, Bozóky
Bélané, Bordé Ferenczné, Schwarcz Bertalané,
dr. Gyémánt Jenőné, Fleiser Lajosné, Kohn
Sámuelné, Váradi Manoné, Weiszlovits Lajosné,
May Sándorné, Radó Ignáczné, stb. stb.

Leányok: Persz Aranka, Frankó Margit,
Géczy Irén, Tóth Margit, Deák Margit, Járossy
Margit, Ficzek Margit, Pallay Erzsike, Ritoók
Margit, Bozóky Nóra, Kurlender Margit Wert-
heimstein nővérek, Feszl Carla, Marienesku
Délia, Király Klára, Jaricsi Karolin, Steiner
Kornél, Czegléd Jolán, Lakatos Krisztina, Hei-
mann Auréai, Áron Paula, Klein nővérek,
Klotberg Malvin, Sziládi nővérek, Demetrovics
Etel, Reusert Mártha, Rozsly Etus, Amigó Ma-
riska, Hügel Ninus, Palkovits Malvin, Bügler
Irén, Berger Nina, Beczkay Irén, Fried Margit,
Bóna Gizella, Juricskay Olga, Szita nővérek,
Weiszlovits Honka, Szilágyi Erzsébet.

* **Tüz Nyárlón.** P o p a Tyodor nyárlói
lakos háza tegnapelőtt meggyulladt és leégett
a gazda vigyázatlansága következtében. A ház-
ban levő nagyobb mennyiségű élelmiszer oda-
égett, úgy hogy a kár több ötszáz frtnál. Biz-
tosítva semmi sem volt.

* **Lelketlen kocsis.** Fekete József nagyvá-
radi lakosnak Rózsa Sándor nevű kocsisa
tegnap előtt a gazdája lovát egy baltával verni
kezdte és ütötte mindaddig míg meg nem dög-
lött. Rózsa Sándort kegyetlen tettéért és külö-
nös kedvteléseért az ügyészségnek feljelentették.

* **Szatmári Imre temetése.** S z a t m á r i
Imrét a vasárnapi tragédia hősté tegnap be-
helyezték örök nyugalomra a Rulikovszky teme-
tőben. Szatmári temetésén igen sokan voltak
jelen. A koporsót az elhunyt barátai és a
leány ismerősei vitték ki a temetőbe. Ezzel a
temetéssel befejezést nyert a szomorú tragédia.

* **Öngyilkos aggnő.** Özveggy B a l o g h
Jánosné kisjenői lakosnak már a fél lába a
sirban volt: 80 évet élt s az utóbbi időben
elbetegesedett. Nem birta már megvárni, a mig
eljön érte a kaszás, hanem az öngyilkossághoz
folyamodott. Mig a leánya az ebédet főzte, egy
félre eső szinben felakasztotta magát. Mikor
ebédelni akarták hívni, már megvolt halva s
nem használt semmi élesztési kísérlet.

Dementi.

Nincs a világon kellemesebb kötelesség, mint
frissiben ismertetést írni egy azon frissiben meg-
jelent könyvről.

Az ilyes féle aktus lefolyása rendszeren a kö-
vetkező:

- Ő: Buksy!
- Én: Tess! — (ez annyit jelent közép
európai nyelven, hogy: tessék!)
- Ő (komoran): Itt egy könyv.
- Én (sötéten): Aljasság!
- Ő (fenyegetőleg): Már aztán miért?
- Én (kitörve): Ilyenkor küldik, este!
- Ő (csitítólag): Hajnalban csak nem küld-
hetik.
- Én (végleg kitörve): De legalább nappal...

— Ő (ridegen): Hát hol mászkál maga nappal?
 — Én (daczosan): Privát ügyeim után . . .
 — Ő (jó indulatúlag, de határozottan): Nos hát akkor ne kiabáljon, hanem szaporán írjon róla.
 — Én (visszavonhatatlanul végleg kitörve): Abszurdum, nem irok!

— Ő (vészt-jóslóan): Nem?
 — Én (konokul): Nem!
 — Ő (ravaszul): Kap egy szivart.
 — Én (ingadozva szivemben): Nem lehet, hiszen át sem tudom olvasni . . .

— Ő (szelíden): És ha esetleg előleg iránt . . .
 — Én (megtörve): Hol van az a könyv?
 — Ő: Itt van. Csak aztán jó legyen!
 Ime ezek az előzmények!

Már most oszolja Bagamér, Pálmay, Figaró, Reichswehr, könyvomat, hivatalos és béli meghívók!
 Itt van előttem egy zöld, lapos könyv.
 Címe: *Vezeklések*.
 Írta: Szabóné N o g á l l Janka.
 Idő: Jelenkor, $\frac{3}{4}$ 8 óra, este.
 Belepislantok, — olyasféle érzelmekkel, mint a vízzel telt pohárra szokás nézni.

Eloolvasni, nem lehet.
 Meg különben is, — Szabóné N o g á l l Janka sokkal is ismertebb írói jó tulajdonságairól, semmint fellehetné az ember, hogy valami banális, vagy limonádés dolgot adna közre.

És végre is az első hat oldalon eleven, üde, kedves az előadás. A nyelv gyökeres, a jelzők szépek és a történet gyorsan indul.

Miért ne tehetné fel hát az ember, hogy a regény véges-végig jó?

Feltettem hát én is és papírra is tettem feltevésemet.

Ezzel a dolog eldőlt és a *»Vezeklés«* át lett adva — annak rendje és módja szerint — a halhatatlanságnak és a közbámulatnak.

Én pedig a kötelességét teljesített már álláspontjára helyezkedve, mentem — magán ügyeim után.

Ámde tegnap; hej ez a tegnap!

Haza vetődöm úgy éjfél tájban és kettőt konstátálok, hogy t. i. nincs befűtve, ellenben pogány hideg van.

A praktikus ember ilyenkor lámpát gyújt és gyertyát, — fülíg betakarózik és füstől tőle telhetőleg, — s mindezt azért, hogy a hideget átkonvertálja legalább is fél-meleggé.

Én ezeken kívül ilyen alkalmakkor rádom a fejemet az olvasásra.

Akár jó az olvasott dolog, akár rossz egy a hatása:

Elfeledtettem velem rideg magánviszonyaimat.
 Hol vagy hát *»Vezeklés«*.
 Előkerestem, elolvastam, elbámultam.
 No, ez is sikerült.

Elmondhatom, hogy ime mikor a nagyvilágba lépünk, venni észre gyászos tévedésünk.

Szerencsétlen ennek a bubánatos regénynek a tendenciája; a feldolgozás még inkább.

Hihetetlen módon van megrajzolva egy aszszony, a kibén csak alapos zülések után ébred fel az anyai szeretet.

Aztán vizenyős, rettenetesen vizenyős a befejezés; a megoldás, a kettős öngyilkosság oly bántó.

És — hiányzik a morális alapja ennek a históriának.

No, elég abból annyi, hogy bánt a lelkiismeret azóta szörnyen.

Csakis az vigasztal meg egy kevéssé, hogy talán nem is igen olvassák el oly tul sokan azt a *»Vezeklés«*-t. A jó publikumról legalább is feltehető ez.

Mindegy; akár elolvassák, akár nem, ezennel és ünnepélyesen visszazippantom mindazt, a mit

vagy 3 nappal ezelőtt a *»Vezeklés«*-ről írtam, — bátor ezzel rettenetesen hanyatlak, s talán mindörökre elhanyaglik hitelem, különösen Ő előtte.

Nem bánom. Sajtson bár megvetésével és tagadja meg tőlem a hézagpótló előleg adományozást, nem bánkodom.

Regényt többé nem biz rám, ismertetés iránt, az szent és bizonyos!

Buksy.

IRODALOM.

— A magyar kiviteli czégek kompendiumából, melyet a kereskedelmi miniszter megbízásából a kereskedelmi muzeum a külföld részére szerkesztett francia nyelven, nyolcz nyelvű tárgymutatóval megjelent egyelőre a magyar nyelvű második kiadás. Ezt ezuttal nagyobb példányszámban nyomatták ki mint az első kiadást, hogy az érdeklődők megszerezhesék. A tapasztalat ugyanis azt tanúsította, hogy — más ilyenmű munka hiányában — ez a kiadvány a belföldön is hézagot pótol; áttekintést nyújtott a magyar gyáriparról, a gyakorlati igények megfelelő utmutatója volt a jelentősebb hazai ipari beszerzési forrásokhoz. Ehez képest a kereskedelmi muzeum igazgatósága a második kiadásnál szélesebb keretben haladt; fölvetette nemcsak azokat az ipartelepeket, melyek már tényleg és rendszeresen foglalkoznak kivitellel, hanem az olyanokat is, melyek csak a belföldnek dolgoznak ugyan, de képesek arra, hogy alkalom adtán külföldi megrendelésekkel is fogatosítsanak és általában versenyképességet tanúsítsanak. Ehez képest ezen kiviteli czimtár a második kiadásban 1905 kivitelképes magyar ipartelepét sorol föl: 682 czéggel többet, mint az elsőben.

Tetemesen több czéget ismertet nevezetesen az italoknál (114 helyett 201), az élelmi iparcikkeknél (62 h. 112), a faárúknál és bútorknál (114 h. 184), a szövő és fonóiparnál (78 h. 130), a ruházati iparnál (38 h. 86), a papírárúknál (48 h. 77), a bőrárúknál (67 h. 110), a vasnál és vasárúknál (99 h. 145), a fémeknél (39 h. 71), a gépeknél (77 h. 94), a horvát-szlavonországi czégeknek (79 h. 94). A kiadvány a terménykivitelre nem terjeszkedett ki az első kiadásban.

Terményeink kivitele ugyan sokkal jelentékenyebb, mint gyártmányainké, de míg emez nagyrészt csak 1—2 évtized óta létezik, utmutatásokra és a kormány kezdeményezésére szorul, úgy hogy ez a propaganda a kereskedelmi muzeum főfeladatát képezi — addig a terménykivitel régi hagyományok alapján, kellő szervezettel működik, ismeri a piaczeit és a czégek rég rendelkeznek már a szükséges külföldi összekötésekkel.

Ezért az intézet nem is látta szükségesnek ezen a téren intervenálni és a terménykiviteli czégeket nem vette föl a czimtár első kiadásába. Ámde a külföldről érkezett tudakozódások oly gyakran vonatkoztak a magyar terményekre hogy a szerkesztőség a második kiadásba fölvetette a fontosabb kiviteli cikkeket a terményekből is, 38 féle állati és növényi terményre terjeszkedik ki és ezekre 1117 czéget sorol föl és pedig esakis elsőrendű czégeket. A külföldnek szánt francia kiadás, mely kilencz nyelvű tárgymutatóval és használati utasítással van ellátva és már is tetemes számu pótlásokat tartalmaz, úgy, hogy harmadik kiadás számba mehet, most van sajtó alatt és néhány hét múlva ezer ezer példányban megy szét a külföldre, ahonnan már is 1200-nál több példányt jegyeztettek elő konzulatusainak és más érdeklődők.

MULATSÁG.

A tegnapi jogásztély.

Kitűnő hangulat, pazar jókedv és derült fesztelenség jellemzi a tegnapi jogásztánczestélyt. Nem azért, mert tánzsufolásig megtöltötték volna a Zöldfa nagytermét, hanem azért mert kitartó és buzgó tánczosok tettek ki magukért és derekasan beváltották mindazon re-

ményeket, a melyeket a jogász tánczestélyekhez fűz Nagyvárad minden tánczoló szépe.

Rácz Jóska alig győzte a sok újrat és hogy volt-ot. Ahol ilyen ambíciós gárda működik, ott biztosítva van a siker.

45 pár állott fel az első négyeshez. Ez tánczestélyen igen szép szám. És hogy a kitűnő hangulat tartós volt, a mellett legfényesebben bizonyít az a tény, hogy kivilágos kivirradtig tartott a táncz.

És anyagilag is szépen sikerült a tánczestély, mert a számadások között a deffizit ismeretlen fogalom.

Nem kívánhatnak a jogászok sem többet, sem jobbat, mint azt, hogy a negyedik tánczestélyük is ily fényes erkölcsi és anyagi sikerrel járjon, mint az a tegnapi harmadik.

Amennyire tudósítónknak sikerült a névsort összeállítani, im itt adjuk:

A s s z o n y o k: Bócz Gézáné, Ficzek Lajosné, Dindár Istvánné, özv. Járossy Károlyné, Hegedüs Gézáné Korda Kálmánné, Magyary Gézáné, Mihályházy Kálmánné, Makkay Pálné, Miskolczy Barnabásné, Kenéz Sándorné, Nemes Imréné, Osváth Lajosné, dr. Persz Adolfné, Rech Gusztávné, Szombathy Lászlóné, Szokoly Tamásné, Sebestyén Editné, Szahlander Károlyné, Schwarcz Ferenczné, Tóth Mártonné, Szőke Gyuláné, Zatureczky Albertné, Winkler Lajosné.

L e á n y o k: Bagi Margit, Bagi Nóra, Bócz Ilonka, Czifra Olga, Farkas Etelka, Ficzek Margit, Györfly Karolin (Görbed), Hegedüs Irén, Járossy Karolin, Korda Boriska, Kiss Ernesztin, Kiss Anna, Lakatos Krisztina, Magyary Gabriella, Mihályházy Margit, Mayer Miczi, Persz Aranka, Papp Aranka, Szokoly Ilonka, Szőke Ottilia, Szombati Katinka, Tóth Margit, Sebestyén Edit, Schwarcz Margit, Zatureczky Paula, Winkler Márta, Szalender Margit, Eleméry nővérek.

Igazságszolgáltatás.

A dohány gseft.

Öt jámbor arczu fiatal gyermek állott tegnap a törvényszék előtt vádolva rablással, már mint dohányrablással. Az öt fiatal ember közül kettő most katona, a többi három szintén ilyen koru, egyik sem idősebb 22—23 évesnél. Papp Ferencz, Molnár János, B. Kiss János, Belényes János és Szabó Miklós a neve a vádlottaknak, akik tavaly előtt Nagy-Létán megtámadtak egy dohányt vivő szekeret, a kocsist leütötték és a kötelet, amivel a dohány le volt kötve, elvágták és a szekér után menve az arról lehulló dohányt felszedték. A dohány lopáson azonban rajta vésztettek, mert a sértült Tóth Sándor feljelentette őket és a dohányt is megtalálták lakásukon. A végítárgyalást már a múlt év augusztusában megtartották, azonban a tábla az ítéletet feloldotta és néhány pótlást rendelt el. A pótló végítárgyalás tegnap lett megtartva. A tárgyalás folyamán be lett bizonyítva, hogy mind az öten részegek voltak, akkor, midőn a lopást, illetve a sértést elkövették.

A kihallgatott tanúk igazolták, hogy az öt vádlott előbb hét és fél liter pálinkát megittak és hogy mindannyian részegek voltak.

A vádlottak Papp Ferenczet kivéve semmit sem akartak beismerni, mindent tagadtak, kivéve azt, hogy részegek voltak. A póttárgyaláson újabb körülmények nem kerültek elő és így a törvényszék, majdnem egészen a régi ítéletet hozta meg, amennyiben az elsőrendű vádlottat két évi, a másod, harmad, negyedröndű vádlottat négy-négy havi börtönre ítélte, amelyet a II., III. és IV. rendű vádlottaknál kitöltöttnek vett, az elsőrendű vádlottnál pedig a vizsgálati fogságból kilencz hónapot betudott. Az ötödrendű vádlottat Szabó Miklóst felmentették.

Az ítélet ellen fellebbezték.

A nagyvárad kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Fráter Imre.*

2570. Botta János és neje — Borz Manye — föloldva.
2789. Mayer Zsigmond — Bujanovics Ágoston — helybenhagyva,
2763. Szabó Józsefné — Szabó József — helybenhagyva.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanas.*

2736. Katona Sándor — Nagy Juliánna — helybenhagyva.
2739. Kasjár Árpád — Vandra Anna — föloldva.
2781. Lusztig János — Friedmann Szeréna — helybenhagyva.
2782. Surányi Ágnes — Roskovány László — helybenhagyva.
2783. Varga Sofia — Mátyás Dániel — helybenhagyva.

Előadó: *Urbán Adolf.*

4370. Nyiri Imréné lopás stb. — részben megváltoztatva.
4441. Tartler István hamis eskü — megváltoztatva.
4465. Muntján Petru testisértés — részben megváltoztatva.

Előadó: *Dobosy Alajos.*

2656. Hogyila György — Osváth György — helybenhagyva.
2673. Csermő község erdei haszonvételek — helybenhagyva.
2706. Tötös Gábor — Pap Márta — visszautasítva.
2709. Roszt János — Ruszt Emilia — helybenhagyva.
2710. Özv. Pándor Józsefné — Puskás Gáspár — részben megváltoztatva.

Előadó: *Erdély Endre.*

63. Ifj. Szatmári Sándor testi sértés — megváltoztatva.
35. Boros Boldizsár becsületsértés. — részben megváltoztatva.
37. Goldis Sándor lopás — helybenhagyva.
38. Budal Mikula jogtalan elsajátítás — részben megváltoztatva.

Előadó: *Dr. Járosy Károly.*

2621. Püspöki község Jakab Imre — helybenhagyva.
78. Schwarz Henrik — Östreicher Lázár — megváltoztatva.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

2861. Rizzó József Angeló — Mayer Ede — helybenhagyva.
2573. Gr. Zichy Jenő — Veisz József — helybenhagyva.
2642. Stern Sámuel — Löffler Miksa — megváltoztatva.
2674. Virányi J. Imre — Lövy Herman — föloldva.
2678. Dr. Lengyel Sándor — Hinkó Istvánné — helybenhagyva.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Némethöl: — plex. 10.

Feszült kiváncsisággal tekintett Fredericóra, fellángoltak szemei, midőn az anyjának és nővérének gyengédségét ecsetelte és különben oly szigorú atyjának hozzá való jó indulatát eladta. A mit azonban Fredericó később — s életében először — közölte vele, egészen elremitette. Ugy állott ott előtte mereven és tanácstalanul, mint az esztét vesztett gyermek.
— Hát csakugyan ennyi pénzre volt szükséged. 7000 pezteróra? Hogy is eshetett ez meg te veled? Mondá csüggedő résztvevéssel. Azt persze értem, hogy a dolgot nem mered atyádnak bevallani. Istenem! Mikor köszönt be az a

rettenetes váltó? Oh, jaj, hogy ennek is be kellett következnie! . . . . .

Mit gondolsz, mi történik, ha atyád megtagadja a váltók kifizetését?

Azt magam sem tudom, Angelina. Ez esetben sürgönyileg tudatnék Valparaisóba, hogy ez kiegyenlített maradt. A mi házunkkal barátságos lábon álló uri ember pedig, a ki sürgős kérésemre nekem a pénzt előlegezte, becsületében támadná meg atyámat . . . . . Magyarázatokra kerülne a dolog. A pénzt atyám végre is kifizetné, de, hogy tőlem minden időkre elfordulna, miutau eddig is olyan sok pénzbe kerültem, ezt a ma szerzett benyomások után kétségtelennek tartom . . . . . És én ép e körülmények miatt kértelek annyira, hogy maradj odaát. Ugy látom, hogy semmi kilátás sincs számunkra s gyakugyan úgy áll a dolog, ezt muszáj neked megvallanom. Atyám már azt az óhaját is közölte velem, hogy szeretné, ha életét választanék már magamnak s mint ilyet figyelmembe ajánlotta Grünneroda országánácsosnak, a dünkelsebecki várkastély urának leányát. Egészen a fejébe vette már a dolgot.

A fiatal leány e szavakra lerogyott lábairól, úgy érezte mintha szive hirtelen megtagadta volna a szolgálatot. Halotti halványság ült ki még csak imént is piros arczára s kezével szívéhez kapott.

Most tehát már mindent tudott! Az első pillanatban elakadt a szó ajkán, néma maradt, mintha összezúzták volna. Egyetlen fénysugár sem hatott be már belsejébe, hogy azt felderítse. Kihalt és néma volt ott minden.

Ő nem lehetett már Fredericóé és mielőbb vissza kellett térnie Chilébe! És ha már eltávozott, az a férfi, a kit hosszú évek alatt úgy küzdött ki nagynehezen magának, mint a harczi a véres diadalt, egy másik nőt fog életársává választani. Örületes nagy kin és szenvedés járta át e gondolatra szívét. Sokáig úgy érezte magát, mintha meg kellene fuldania.

Végre megszólalt:

— Te sokszor mondtad nekem, hogy atyád igen gazdag. Miért volna tehát olyan sok 7000 pezeta, hogy az mindjárt vért kívánna?

— Nem is az a baj, hanem az, hogy már többször fizetett ki helyettem jelentékeny összegeket s megmondta ez az utolsó. Továbbá épen ma közölte velem, hogy az üzlet nagy veszteségek érték az amerikai piacon. Én nem ismerem jól az ő viszonyait, de ilyen veszteségek még egy milliomosnak is nagy fájdalmat és gondot okoznak. Hozzá még én is megígértem, hogy soha sem fogok többé adósságot csinálni s így ezuttal még szőszegővé is kellene lennem előtte.

Pár pillanatig csendesen maradt még a fiatal nő, majd hirtelen talpra ugrott és heves léptekkel járt fel és alá a szobában s a mélyen maga elé melázó fiatal ember előtt megállva így szólt:

— Nagyon gazdag az a Gründeroda Zsófia? Mond Fredericó!

— Dehogy, sőt azt hiszem, hogy inkább szegény.

— Hm, hm! dünnögő Angelina. Mit használ akkor neked, ha elveszed?

(Folyt. köv.)

Közönség köre.

Felülfizetések az iparosbálra.

A nagyvárad ipartestület által a Menház javára f. hó 16-án tartott jótékonycélu táncestélyre a következő szíves felülfizetéseért fogadják a jószívű adakozók a jótékonyági bizottság hálás köszönetét:

Neuschlosz Marczel és Ödön 25 frt, Des Escherolles Kruspér Sándorné 10 frt, Heringh Sándor 10 frt, Moskovits Mór 10 frt, Dr. Hoványi Ferencz, Des Escherolles Kruspér Károly, Des Escherolles Kruspér Sándor, Moskovits Adolf és fia, Nagyvárad légszeszgyár, Weinberger és Aufrecht, Sal Ferencz, Dr. Buljovszky József, Székely Vilburg báróné, Czegléd Sándor, Rendes Vilmos, Schüch József, Müller Salamon 5—5 frt, Löble Henrik 4 frt, Schlauch Josefín, Markbreit Sándor, Voszka Ferencz, Andrányi Lajos, Molnár Lajos, Bognár és Szántó, Lendler Ferencz, Nyíry György, Rimanóczy Kálmán, Veidlich István, Wertheimstein Alfréd, Dr. Márkus László, Dr. Deési Géza, Rendes Szidor, Kriszta Sándor 3 3 frt, Mezei János, Ince Lajos, Bertsey György, Szódényi Nándor, Nagy Zsigmond, D. F., Szolga Ferencz, Kempfner

Mór, Baumeiszter Ernő, Plander Sámuel, Rozslay Géza, Kuliner Miksa, Szirmai és Nagy, Kelemen Kálmán, Dr. Sarkadi Lajos, Leitner Lajos, Palotay László, Grünberger Adol, Farkas Imre, Janky József, Farkas L., Mares Károly, Glac Antal, dr. Berkovics Ferencz, Diósy Lajos, Weisz Gábor, Berger Dániel, dr. Kornstein Lajos, Pallay Lajos, Hlatky Endre, Léderer Dávid, Farkas Izidor, Hegedüs Géza, Rádl Ödön, Ritoók Zsigmond, Fehér Zsigmond, D. Simon, Tóth Ferencz, Haris Mór, Farkas László, Sadeberg Béla 2—2 frt. — Nagy János 1 frt 80 kr. Eszenyi Sándor 1 frt 50 kr. Nagy Lajos, Sz. Kocsis János, Tóth Zsigmond, Czegléd Jenő, Lobotka István, Korcsmáros László, Spetkó József, Péchy Antal, Gasperik Lajos Kuglis János, Mokry János, Mihelji Emil, Szöke Gyula, Grünvald Jenő, Széles Lajos, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Mihelji Adolf, Kurcz Ignác, dr. Hoványi Gyula, Materny Imre, Karger Sándor, Barabás Béla, Gáll N., Roth János, Kalenda János, Huzella Gyula, Friedmann és Schwarcz, Stern Herman, Berkes Bertalan, Propper N. János, Fekete László, Kádár János, Schwarcz N., Papp György, Papp János, özv. Stidl Ferencz, Horváth Ferencz, Szücs Izsó, Ováry Lajos, Tauth József, Patta Manó, Ragány János, Hant Frigyes, Frölich János, Magyar Jenő, Szöke Ferencz, Hranyczy Károly 1—1 frt. — N. N., Silberstein Ferencz, Kalóza, Haber József, Zách Jánosné, Markovics N., Dévald Mihály 50—50 kr. Egy örmester 35 kr. Hajnal Márton 30 kr.

A jótékonyági bizottság nevében:

Nagyvárad, 1898. január 22.

Bertsey György,
biz. elnök.

TAVIRATOK.

A kormány a délvidéki éhezőknek.

Budapest, január 19. (Saj. tud. táv.)

A kormány a délvidéki nyomor folytán *öt millió százhuszonezer forinttal leszállította az egyenes adót.*

Véres kardpárbaj.

Budapest, jan. 18. (Saját tud. táv.)

A már ismertetett ügyből kifolyólag *Richtermotz* hadnagy által kihívott *Székely Béla* lapszerkesztő párbaja ma folyt le. *Richtermotz* és *Székely* súlyos lovassági karddal verekedtek és az első összecsapás oly erős volt, hogy *Székely veszélyes hasvágást, Richtermotz fején pedig arasznyi mélysebet kapott.* A lapszerkesztő maga távozott, míg a hadnagyot kocsin szállították el a helyszínről.

Az olasz hadügyminiszter lemondása.

Budapest, jan. 19. (Saját tud. táv.)

A »Popolo Romano« irja: *Visconti Venosta* külügyminiszter ma családjával együtt eltávozik Rómából, hogy fia holttestét Valtellinoba, ahol családi sírboltja van, elkísérje. Azt hiszik, hogy néhány napig távol fog maradni Rómából. Általában úgy vélekednek — jegyzi meg a nevezett lap — hogy *Visconti Venosta* a jelen körülmények közt sem fogja tevékenységét az országtól megvonni. A »Messagero« szerinti *Visconti Venosta* a politikai élettől megválni szándékozik. A többi reggeli lap hallgat a külügyminiszter lemondásáról elterjedt hírekről.

A prágai tüntetésekhez.

Budapest, jan. 18. (Saj. tud. táv.)

Pragenen a gyalogjárókat, kocsitakat a katonaság megszállta. A tömérdek sétáló kisebb csetepatékat rendeztek.

Az ottoman és a német bank egyezsége.

Budapest, jan. 19. (Saját tudósítónk táv.)

Az ottoman-bankkal és a német bankkal kötött kölcsön-egyezmény szentesítéséről teg-

nap között jelentéshez hozzáteendő, hogy — mint hírlík — a német bank a Dinerig vivő csatlakozó vasuti vonalnak kiépítésére vonatkozó föltételét elejtette, az anatóliai vasut ellenben fermán utján meghatalmazást kap a Hardas-Pascha kiindulási állomáson kikötő építésére.

Késelő anarkista Párisban.

Budapest, jan. 19. (Saját tud. táv.) Párisban egy anarkista két rendőrt megkéselt. A veszedelmes embert elfogták.

Prágai lapok felhívásai.

Budapest, január 19. (Saját tud. távirata.) A »Politik« »Hlas Naroda« és »Katholické Listy« a cseh lakosságot nyomatékos módon intik nyugodt magatartásra. A »Katholické Listy« szerint mérséklettel nyerhetnek a csehek legtöbb barátot az igazságos gondolkodású németek között. A »Prager Tagblatt« írja, hogy a helytartó által jelzett új rendeletektől függ, milyen álláspontot foglalnak majd el a németek a dolgok menetével szemben.

Chamberlain államtitkár beszéde.

Budapest, január 19. (Saj. tud. táv.) Liverpoolban az ottani kereskedelmi kamara disztrakomáján Chamberlain államtitkár beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy kívánatos volna, ha az idegen területek megszerzésére irányuló törekvéseknek véget lehetne vetni. Angliának elég földje van és elég barbár népe, akiket kormányozni kell s még meg kell hódítani. De ha kereskedelmét meg akarja óvni és fejleszteni, követnie kell a többi hatalmakat és ügyelnie arra, hogy ki ne zárassék. Az angol kormány politikája nem arra irányul, hogy új területeket szerezzen, hanem arra, hogy föntartsa a szabad piacokat, még ott is, ahol ez új területek szerzését involválja és hogy szilárd magatartást tanúsítson minden esetleges kísérlet ellenében, amely arra irányulna, hogy Angliát eddigi birtokaitól megfossszák.

»Ha megakarjuk tartani birtokunkat, mondta Chamberlain beszéde további folyamán, akkor a saját erőnkben és saját hadi készütségünkben kell megbiznunk és nem azoknak a kegyére számítanunk, akiket hiába iparkodtunk barátainká tenni Szorosabban kell csatlakoznunk gyarmatainkhoz és náluk kell azt az erőt és támogatást keresnünk, amelyet sohasem találunk meg idegen nemzeteknél. A gyarmatok a szerencsés fejlődés útján vannak Nyugat-India kivételével, amelyet a cukor-prémiumok tesznek tönkre. Anglia nemrég elhatározta, hogy a hatalmakat a cukor ügyében konferenciára hívja össze, de Belgium megelőzte ebben. Akár sikerrel jár a konferencia, akár nem, a kincstári kancellár időközben igen jelentékeny összeget fog kérni Nyugat-India támogatására, oly összeget, amely elég nagy lesz, hogy lehetővé tegye az ottani iparnak és a lakosságnak a válság kiheverését, míg a szárazföldi nemzetek belátják rendszerük hibáit.«

Ujabb antiszemita tüntetések Franciaországban.

Budapest, jan. 19. (Saj. tud. táv.) A Havas-ügynökség jelentése szerint Bordeauxban és Montpellierben az est folyamán antiszemita tüntetések voltak, anélkül, hogy komolyabb kihágásokká fajul-

tak volna. Nantesben a tüntetők néhány zsidóüzlet kirakatait szétrombolták s ez okból több egyént letartóztattak.

Patti Adeina férje meghalt.

Budapest, jan. 19. (Saját tud. táv.) Párisból távirják: Nicolini énekművész, Patti Adelina férje meghalt.

A Dreyfus-pör revidálásához.

Budapest, jan. 19. (Saját tud. táv.) Párisban a Dreyfus-pör revidálásának ellenzői szombatira egy új meetinget, vasárnapra pedig nagy tüntetést terveznek.

Vonatkisiklás Stanislauban.

Bécs, január 19. (Saját tudósít. távirata.) Az osztrák államvasutak igazgatósága közli: A 301. számú gyorsvonatnak, a mely tegnap reggel 6 órakor Lembergől Itzkániba indult, a kliboskai állomásról való elindulásakor a negyedik és ötödik kocsija kisiklott a váltónál, a mely különben helyesen volt állítva. Sem emberben, sem a kocsikban nem esett kár. Az utasok átszálltak a kirendelt segélyvonatra, a mi a gyorsvonat harmadfélőrai késedelmével járt. Az Itzkániból délben induló 302. számú gyorsvonatnak is 1 $\frac{1}{2}$ órai késése volt e miatt, valamint több más vonat is többé-kevésbé megkésett. A kisiklás okának kiderítésére a vizsgálatot megindították.

Francia szocialista képviselők kiáltványa.

Budapest, jan. 19. (Saját tud. táv.) A Havas-ügynökség jelenti: A francia szocialista képviselők kiáltványban felhívják az országot, hogy ne viseltessenek bizalommal azok iránt, akik az antiszemitizmus leple alatt az állampolgárok egy részét a másik rész ellen akarják izgatni, amire katonai veszedelmek fenforrását hozzák fel ürügyül.

KÖZGAZDASÁG.

Az egyéves rózsák áttelelése.

Tavaszzal igen gyakran hallani a panaszt, hogy a fiatal rózsák a hosszú és erős vagy nedves tél alatt sokat szenvedtek, legnagyobb részük elfagyott, jólehet még november és decemberben igen szépek voltak és ugyancsak szép reményekre jogosítottak.

Az elhalásnak három alakja lehet: Elfagyás néha megfagyás, rothadás és elcsenevészedés által beállott halál. Ha a beállott halál okát kutatjuk, azt fogjuk tapasztalni, hogy az vagy a túlságos nedvesség, vagy a hiányos befedés következtében történt. Az elcsenevészedés következtében azon növények fognak tönkremenni, melyek a késői dugványokból származnak s így magától értetődik, hogy gyökérzetük eléggé nincs kifejlődve, vagy ha van is, de a tél fagyát fiatal, gyenge voltak miatt ki nem állhatják. Az ily gyenge gyökérzetű rózsáknak az áttelelése úgy történhetik eredményesen, hogy száraz hideg helyiségben állítjuk a rózsákat és több gondot fordítva rájuk, vigyázunk arra, hogy a homokos föld, melyben elhelyezve vannak, ne legyen sem túlságos nedves, sem pedig túlságosan száraz, hanem olyan mely leginkább megfelel az erdei talajnak, melyben nőttek.

A fiatal rózsákat a fagy és rothadás ellen legjobban a következő eltartási móddal védhetjük meg: 1—2 méter mélyre négyszögű gödört ásunk oly nagyságban, mint a minőt elégésnek vélünk rózsánk befogadására. A gödör aljára néhány centiméternyi lótrágyát teregetünk el és erre száraz, használt deszkákat rakunk. A deszkára azután elhelyezzük a virágcserepekre kitett fiatal rózsákat. A míg ősszel az időjárás megengedi, agödört legalább nappal nyitva kell hagyni, hogy a friss levegő akadály nélkül hozzájuthasson a növényhez, de

a hideg és fagyos idő beállani készül, úgy a tetőt fel kell állítani. A tető oly módon legyen készítve, mint az üvegházaknál szokás, egyik oldala, mely észak felé esik, deszkázott legyen és jó vastagon szalmás trágyával befödésék, míg a másik, azaz a déli oldal üvegtáblás lehet és oly módon legyen nyitható és zárható, hogy be és ki lehessen jutni a rózsaházba. Naponta, legyen bármint hideg az időjárás, a rózsáknak friss levegőt kell juttatnunk, mit szellőztetés által tehetünk.

A szellőztetés legyen gondos, ügyeljünk arra, hogy a nagy hidegek alkalmával csak kissé juthasson be a friss levegő, hogy a rózsák el ne fagyjanak. Arra is kell ügyelnünk, hogy az üvegtáblák jól legyenek egymásra helyezve és beragasztva, mert a szél az ilyen részeket át a legjobban zúg be és néhány óra alatt tönkre teheti a gyenge növényeket. Az így elrakott rózsák igen szépen telelnek át, tavasz felé vegetációjuk megindul, mit a szépen fejlődő szemek bizonyítanak. Magam többször láttam ily módon berendezett rózsaházacskát, mely amellet, hogy olesó, mert egy ügyesebb munkás maga állíthatja össze, igen czélszerű és a rózsákedvelő gazdáknak a csekély kiadás sok örömet okoz majd nyáron, midőn az átültetett rózsákat teljesen épen ültethetik ismét ki kertjükbe.

A mult év eredménye. A »Biharmegyei Takarékpénztár« már elkészült az elmúlt év mérlegével. A pénztárat az új aera alatt mihamarabb megerősödött s az elmúlt évben már kitűnő eredményt ért el, a mi első sorban Fleischhacker Gyula vezérigazgató érdeme, aki ily szép virágzásra emelte ezen pénztárat. Az igazgatóság tegnap tartotta ülését, a melyen az eredményt tetszéssel fogadták:

A közgyűlés január hó 29-én d. u. 3 órakor lesz. Előterjesztett mérleg szerint az 1897 évi tiszta nyereség 55013 frt 31 kr. Takarékpénztári betétek: 2.241.921 frt. Pénztári készletek: 100.528 frt. Váltó-bárca 1.504.658 frt. Jelzálogilag biztosított követelések: 1.35.894 frt. Lombard előlegek 48.349 frt. Értékpapírok záloglevelek és állampapírok: 132.809 frt. Adósok fedezetével: 632.708 frt. Az igazgatóság a közgyűlésnek az 1897. évi szelvénynek 6 kitaláló boc-átását és a tartalék alapnak alapszabályon kívüli gyarapítását is fogja javaslatba hozni, a mi által az 65000 frtra emelkedik.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1897. január hó 18-ik napján tartott vásárban eladott termesztermények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 11.80. Uj 11.60. Kétsz. buza 8.50—8.80. Rozs 8.—8.30. Arpa 5.40—5.50. Zab 5.90—6.10. Tengeri: ó 5.50. uj 5.40. Borsó 16.—. Lencse 17.—. Bab 7.80. Köleskása 11.50. Burgonya 3.10. 100 kiló lángliszt 19.40, zsemlyeliszt 19.20, fehérkenyér liszt 13.80, barnakenyér liszt 18.—, széna fuvarral 1.80, szalma 0.70 Szalonna 63.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr, alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 3.—, cserfa 3.40. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 46.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —34. Szilva pálinka —80. Szesz 1.—. 1 mm. kőso 10.70, nyers fagyú 24.—, olvaszt. fagyú 34.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —. Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 23.—, mész 1.10, kemény faszén 1.80, puha faszén 1.60, kendernag 8.70. köles 5.70, repce 12.—, dió 23.—, mogyoró —, aszu szilva 24.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 12, szalonna 66, sertésus 56, juh-hus 34, veres hagyma 9, fog-hagyma 22, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 16. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Marha ártáblázat 1898. január 18-ól Egy pár első rendű jármás ökör 290—320, egy pár másodrendű jármás ökör 210—270, egy pár harmadrendű jármás ökör 110—190, 1 pár fejős tehén 90—190. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—85, 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 45—65, 1 drb. veres borju 7—14, 1 drb. fél éves borju 16—22, 1 drb. egy éves borju 23—34, két éves borju 32—56, 1 pár hizott sertés 47—78, 1 pár fél éves 19—24, 1 pár egy éves sertés 33—46, 1 pár két

éves sertés 50—74, egy jó igaz ló 55—75 drb,
1 pár ökörbőr 15—21, egy pár tehénbőr 11—16.
1 pár borjubőr 5—7, 1 pár ló bőr 6—10.

TOZSDE.

— A „Tiszántul” eredeti távirata. —

Gabonatózsde.

Készáru búzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

	Budapest, jan. 19.
Buza őszre	9.52
Buza tavaszra	11.80
Tengeri	5.20
Rozs őszre	8.59
Zab őszre	6.29

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

	Budapest, jan. 19.
Osztrák hitel	355.75
Magyar hitel	382.50
Allamvasut	345.—
Déli vasut	81.—
Rimamurányi	248.50
Magyar jelzőlog	275.75
Magyar leszámítoló	254.75
Villamos vasut	278.—
Salgótarjáni	602.—
Iparbank	101.25
Budapest közuti	401.—
Kereskedelmi bank	1450.—

Bécs, jan. 19.

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	357.75
Magyar hitel	384.50
Allamvasut	345.—

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. január 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.25
Magyar koronajárdék	99.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	121.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50

Itélvérségi jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereségi sorsjegy-kölcsön	154.—
Tizzaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	140.50
Osztrák járadék papírban	102.25
Osztrák járadék ezüstben	102.25
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	102.25
1860. osztrák államsorsjegyek	144.50
Osztrák magyar bankrészevény	930.—
Magyar hitelbank részvény	382.25
Osztrák hitelintézeti részvény	355.90
Páris vista	341.75
20 márkás arany	952.—
Német birodalmi márká	588.20
London vista	120.05
Páris vista	47.60
20 márkás arany	14.76

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTÉR.

350 pár női czugos erős bőrczipő szegzett talppal
Ezelőtt 3 frt 20 kr, most 2 frt 40 kr.

300 pár női czugos erős zerge-czipő szegzett talppal
Ezelőtt 4 frt, most 3 frt 15 kr.

250 pár

férfi czugos erős vikszos bőrczipő dupla szegzett talppal
Ezelőtt 3 frt 80 kr, most 2 frt 65 kr.

Kedvező olcsó alkalmi vétel folytán,

mig a készlet tart
kapható

FÁBRY TESTVÉREK,

carlsbadi czipő-raktárában

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCZA.

A czipők a kirakatokban is láthatók, tessék megtekinteni.

Meghívó.

A „Biharmegyei takarékpénztár” Nagyváradon 1898. évi január hó 29-ikén délután 3 órakor az intézet helyiségében Kossuth-utca 19/20. száma alatt tartja meg

XXVI. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. cz. részvényesek ezennel tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a mérleg bemutatásával és határozat hozatala a nyereség hova fordítása és intézkedés a felmentvény megadása iránt.

2. A felügyelő bizottság és a választmány kisorsolt 8 tagjának megválasztása.

3. Esetleges indítványok előterjesztése és tárgyalása az alapszabályok 51. szakasza értelmében.

Azon t. cz. részvényesek a kik a fenti közgyűlésen részt venni óhajtanak, tartoznak alapszabályaink 46. szakasza értelmében, három nappal a közgyűlést megelőzőleg részvényeiket a Biharmegyei takarékpénztárnál Nagyváradon, vagy pedig a Pesti magyar kereskedelmi banknál Budapesten letéteményezni.

Az évi mérleg és a felügyelő bizottság jelentése mai naptól kezdve az intézet helyiségében megtekinthető és kivánságra nyomtatott példányban a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

Nagyvárad, 1898. január hó 19-én.

A biharmegyei takarékpénztár
igazgatósága.

1—3

Hatóságilag engedélyezett

Véjeladás

Freyberger Albert-nél

Hol mindennemű áruk

POTOMÁRON

kaphatók.

